

qui parat terre pluuiam: qui exoriri facit montibus fenum: et herbam fructum hominum.

Alia lra. Qui. tumens

Et datur pecoribus escam ipsorum.

Pecora ista dicit greges dei. Non fraudet deus gregem suum: esca sua pro boves quorum seruituti herbam fecit exoriri. Unde dicit apostolus: Quis pascit gregem: et de lacte gregum non percipit: Qui datur pecoribus escam ipsorum.

Alia lra. inuocantibus.

Et pullis coruorum qui inuocant eum.

Hoc forte putabimus: quod corui deum inuocant ut det illis escam? Ne hoc cogitetis irrationalem animam inuocare deum. Non nouit anima inuocare deum: nisi sola rationalis. In figura accipite dictum: nec putetis sicut impij quidam dicunt reuolui animas humanas ad pecora: ad canes: ad porcos: ad coruos. Hoc a cordibus uestris excludite: et a fide uestra.

Uia humana facta est ad imaginem dei: non dabit imaginem suam cani et porco. Quid ergo? Et pullis coruorum qui inuocant eum: Qui sunt pulli coruorum? Israelite se solos iustos dicebant: quod legem acceperant: ceteros omnes omnium gentium homines peccatores dicebant. Et vere omnes gentes in peccato: in idolatria: in adoratione lapidum atque lignorum erant. Sed nunquid sic remanserunt? Et quid ipsi? Et si non nisi corui patres nostri: tamen pulli coruorum nos ipsi inuocamus deum.

Alia lra. infortitudine

Datur pecoribus escam ipsorum: et pullis coruorum qui inuocant eum. Ipsi sunt pulli coruorum: quibus dicit Petrus: Quia non corruptibili argento vel auro redempti estis de superbia uestra consuetudine a parentibus uestris tradita. Proficientes enim pulli coruorum: qui simulachra colere uidebant parentum suorum: uersi sunt ad deum. Et audis modum pulli corui inuocantem unum deum. Quid ergo? Simulasti parentem tuum: dicis pullo corui? Simulasti plane. Ille enim corui non inuocans deum: ego pullus corui inuoco deum. Et pullus coruorum qui inuocant eum.

Non in potentatu equi uoluntatem habebit. Potentatus equi est superbia. Uideris enim equus ueluti ad suggestum hominis accommodatus: ut altior incedat. Et reuera est in eo ceruix indicans quandam superbiam. Non se extollant homines in suis dignitatibus: non se sublimes putent honoribus: caueant ne in equo indomito precipitent. Uide enim quod dictum est in alio psalmo: Hi in curribus et hi in equis: nos autem in nomine domini dei nostri magnificabimur: hoc est illi in honoribus temporalibus: nos in nomine domini dei nostri magnificabimur. Propterea illis quod accidit: Uidete quod sequitur: Illis obligati sunt pedes et

ceciderunt: nos autem surreximus et erecti sumus. Non in potentatu equi uoluntatem habebit.

Alia lra. tribus bñplacitum erit ei

Nec in tabernaculis uiri bene sentiet. In tabernaculis inquit uiri. Est enim tabernaculum domini ipsa sancta ecclesia toto orbe diffusa. Heretici diuidentes se ab ecclesie tabernaculo: sibi tabernacula posuerunt: non in ipsis tabernaculis uiri bene sentiet deus. Sed pullum coruorum attende dicentes: Elegi abijci in domo dei magis quam habitare in tabernaculo peccatorum. Etenim si alicui bono pio contenti infirmitate suam pullo corui inuocanti deum contigerit forte in ecclesia carere honore temporalium: non ita extra ecclesiam: non sibi facit extra ecclesiam tabernaculum: in quo non bene sentiet deus. Sed quod dicit: Elegi abijci magis in domo domini: quam habitare in tabernaculo peccatorum.

Alia lra. bñplacitum est dño super timentes eum tets super

Nec in tabernaculo uiri bene sentiet. Sed quod aduigat. Bene sentiet dominus in timentibus eum: et in his qui sperant in misericordia eius. Bene sentiet dominus in timentibus eum. Sed nunquid sic timetur deus: quod et latro? Nam et latro timeat: et bestia timeat: et homo iniustus: et potens timeat multum. Bene sentiet dominus in timentibus eum. Sed quod timentibus? Et in his qui sperant in misericordia eius. Ecce timuit eum Judas traditor christi: sed non sperauit in misericordia ipsius. Postea enim penituit eum quod tradiderit christum: et dixit. Peccaui quia tradidi sanguinem iustum. Bene quod timuisti: si si speres in misericordia eius que timuisti. Ille despando abiit: et laqueo se suspendit. Ergo sic time dominum: ut speres in misericordia eius. Si times latronem: ab alio speras auxilium: et non ab eo quem times. Si sic times: poscis auxilium ab eo quem non times aduersus eum quem times. Si sic times deum: et ideo times deum: quia peccatores: a quo accepturus es auxilium aduersus deum: Quo iturus es? Quid facturus? Uis ab illo fugere? Ad ipsum fuge. Uis fugere ab irato: Fuge ad placatum. Placabis enim eum: si speres in misericordia ipsius. Atque ita de cetero peccare caueas: ut de peccatis depreceris: ut tibi dimittant a domino: cui est honor et imperium cum patre et spiritu in secula seculorum.

Explicit Tractatus de ps. CXLVI. Incipit Tractatus de ps. CXLVII.

Prefatio. Emmit caritas uestra de psalmo quem modo cantauimus in hodiernum diem nos distulisse sermones. Ipse enim erat et die dominico lectus: et tractandus ipse susceptus est. Sed quia euangelica lectioe tunc

pmoti pre magnitudine timoris nostri et vestre utilitatis immorati sumus in eo quod nobis dominus diem nouissimum commendauit: cautosque nos et vigilantes expectare voluit aduentum suum: terris etiam exemplo: ne damnaret iudicio: sic futurum dicens aduentum filii hominis: sicut in diebus. **N**oe manducabat: et bibebat: emebat: vendebat: nubebat: vxores ducebant: donec introiret Noe in arcam: et venit diluuium et perdidit omnes. **S**olliciti ergo et magno timore concussi: quis enim si credit non timeat: in eo sumus quantum potuimus immorati: ut de vestris moribus vitas vestra et omnium nostrorum sermo produceret: quo possumus illum diem non solum securi expectare: sed etiam desiderare. **S**i enim amamus christum: vitas aduentum eius desiderare debemus. **P**eruersum enim est: et nescio vtrum verum: quem diligis: timere ne veniat: **O**rare adueniat regnum tuum: et timere: ne exaudiaris. **U**nde autem timor? **Q**uia iudex venturus est. **N**unquid iniustus? **N**unquid maliuolus? **N**unquid inuidus? **N**unquid postremo ab altero expectans nosse causam tuam: ne forte ille quem instruxisti: vel per uariatione te decipiat: vel minor facultate deficiens innocentie tue bonum vobis demonstrare modo non possit. **N**ihil horum. **Q**uis ergo vetustus est? **Q**uare non gaudes? **Q**uis venturus est iudicare te: nisi qui venit iudicari propter te? **N**on timeas accusatorem de quo ipse dixit: **P**riniceps huius mundi missus est foras. **N**on timeas malum aduocatum: ille enim tibi modo aduocatus est: qui tunc iudex futurus est. **I**lle erit: et tu: et tua causa. **S**ermo cause tue: et testimonium conscientie tue. **Q**uisque ergo futurum iudicem times: presentem conscientiam tuam modo corrige. **P**arum ne tibi est: quod perit non requirit. **S**ine reliquo spacio temporis tunc iudicabit: si cum quanto spacio temporis modo precipit. **L**uc etiam corrigi non licebit: modo quis prohibet. **H**oc cum vehementer commendarem dominico die: quod reuera quod prope hoc solum dicendum est: non parum temporis effluxit et coacti sumus hunc psalmum susceptum ad tractandum in hunc diem differre. **M**odo ipse presens est: intendamus in eum: imo in deum: qui hos sermones per misericordiam suam in spiritu sancto dispensare dignatus est: ita ut ipse nouit expedire infirmitatibus nostris. **Q**uis enim eger consilium dare medico audet? **C**um legeret credo aut omnes aut multos vestrum animaduertisse quod habeat aliquis versus ad quos sapiendos pulsandum est: maxi-

meque vbi ait. **Q**ui dat niuem velut lanam: nebulam velut cinerem spargit: qui mittit crystallum suum velut frusta panis: in facie frigoris eius quis subsistet? **H**is enim auditis quisque ea accipit ad litteram: opera quidem diuina cogitavit. **Q**uis enim dat niuem: nisi deus? **E**t quis nebulas spargit: nisi deus? **C**rystallus quod durat: nisi ipse deus? **E**t habent hec tria similitudines congruas oppositas. **N**ec enim dissimilis est lana niui: aut cinis nebule: aut frusta panis candore nitore: et candore crystalli. **E**st enim crystallus species quedam in modum vitri: si candidum est. **H**oc autem genus traditur ab eis: qui nouerunt unde dubitare non debemus: quoniam fidelissima scriptura testimonium dicit. **T**radit enim crystallus durata per multos annos: et non resoluta niuem ita congelasce re: ut resolutio non facilis sit. **N**iuem propter te hyemis facile dissoluit estas adueniens. **N**on enim eis ad confirmandam duriciam accessit annositas. **U**bi autem niues multe per annos multos super inuicem misse fuerint: et copia sua violentiaz estatis euicerint: non estatis vni: sed multarum presertim in his partibus: id est in aquilonia plaga: vbi nec estate sol perscrutissimum inuenit: ipsa diuturna et annosa duricia reddit hanc spem: que crystallum dicit. **I**ntendat caritas vestra. **Q**uid est ergo crystallus? **N**ix est glacie durata per multos annos: ita ut a sole vel igne facile dissolui non possit. **H**oc propterea aliquando diutius exposuimus: quod multi ignorat: nec illi qui forte noverunt de re quam nouerunt: onerosus debent habere sermonem adhibitu: non propter se: sed propter eos qui non nouerunt. **H**ec ergo cum auditis personante lectore: non dubito vos diuersa cogitasse: dixisse aliquos: et verum dixisse magna opera domini. **U**bi pericula quedam commemorata est: et ipsa terrena: et prope omnibus annis nota: quomodo iungat deus: quomodo nebulam spargat: quomodo etiam crystallum solidet: alios dixisse sibi. **P**utas ne sine causa ista in scripturis posita sunt: aut vere hoc totum habent quod sonant. **N**on nobis aliquid innuit nix ista: et lana nebula et cinis crystallus et panis. **S**ed quare sic scriptura loqui voluit per quedam quasi caligines similitudinum? **D**ecto melius apte loqueretur: **Q**uare vel quomodo vel hesito quod sibi illa verba exigat? **Q**uare in audiendo vel laboro? **Q**uare plerumque audito psalmo indoctus abscedo? **H**oc est quod paulo ante dixi: patere te curari ita sanandus es. **A**dultum superbus et preceps est eger: qui et medicum

monere audeat etiam hominem. **C**onsilium ne audebit dare eger medico: tibi homo egrotat: et deus curat: magni pietatis et sanitatis indicium est. **A**ntequam scias quare quid dictum sit: crede ita dici debuisse ut dictum est. **H**ec enim pietas faciet te capacem: ut queras quod dictum est: et cum quiseris: inuenias: et cum inueneris: gaudeas. **A**ssit ergo nobis apud deum nostrum iste affectus precum vestrarum: et si non propter nos: certe propter vos donare dignetur: quod hic absconditum latet. **M**odo ergo putate nos: quoniam cuiusdam spectaculi et editionis diuine diem promissimus: pronuntiatibus his versibus: et nondum expositis: inuolutas quasdam editoris nostri sarcinas protulisse. **U**tiq; ad hoc inuolute profertur: ut euolute expectent. **N**os autem non tamen intueri: sed et vestiri paramini. **D**ixeramus autem die dominico: si meminit caritas vestra quod affuistis: ipsam euangelicam lectionem: quam nos diutius tenuit: ut psalmi expositio differret: congruam lectam fuisse eodem psalmo. **H**oc tunc diximus: sed ostendere non valuimus: quia psalmum distulimus. **H**odie itaque demonstranda est et ipsa congruentia. **I**n euangelica illa lectione territi sumus de die nouissimo: terror ille securitatem protulit. **T**erriti enim precauemus: precauentes securi erimus. **Q**uomodo enim preposteram securitatem in terrores impellit: ita ordinata sollicitudo securitatem parit. **T**erriti enim sumus: ne periret vita deficientem: volaticam: transitoriam sic amemus: quasi alia nulla sit. **S**i enim alia nulla est: amemus hanc. **S**i alia vita nulla est: feliciores nobis sunt qui ad amplitudinem hodie vigilarunt. **Q**uid enim ait apostolus: **S**i in hac vita tamen in christo sperantes sumus: miserabiliores sumus omnibus hominibus. **E**st ergo alia vita. **I**nterrogat quisque vestrum in fide sua: si dormit fides. **M**erito fluctuas: quia christus dormit in nauis. **J**esus enim dormiebat in nauis: et nauis fluctuabat in aquis et tempestatibus multis. **F**luctuabat ergo cor: quoniam christus dormit. **C**hristus semper vigilat: **Q**uid est ergo christus dormit: **F**ides tua dormit. **Q**uid adhaec dubitationis tempestate iactaris: **E**xcita christum: excita fidem tuam. **C**onspice oculis fidei vitam futuram: propter quam signis eius signans: qui propter ea duxit hanc vitam: ut tibi ostenderet quod sit premenda quam diligebas: et quod sit speranda quam non credebas. **S**i ergo fidem excitaues: et oculos eius in nouissima miseris:

futurum seculum in quo gaudebimus post alterum domini aduentum: post iudicium peractum: post traditum iustus regnum celorum: si illam vitam cogitaueris: et illius vite negocium otiosum: de quo sepe locuti sumus karissimi: non fluctuabit negocium nostrum: otiosum negocium plenus solus dulcedis: nulla interpellante molestia: nulla fatigatione sauciatus: nulla nube perturbatus. **N**egocium nostrum quod erit: **L**audare deum: amare et laudare: laudare in amore: amare in laudibus. **B**erati qui habitant in domo tua: in secula seculorum laudabunt te. **Q**uare: nisi quia in secula seculorum amabunt te. **Q**uare: nisi quia in secula seculorum videbunt te. **H**oc ergo fratres mei quale spectaculum erit in visione dei. **V**ident homines venatorem et delectant. **T**e miseris si non se correxerint. **Q**ui enim videt venatorem et delectant: videbunt saluatorem: et confortabunt. **Q**uid illis miseris: quibus saluator saluti non erit. **N**on ergo mirum: quod illis quibus voluptati est homo pugnas: non erit saluti deus liberans. **N**os autem fratres: si nos in eius membris meminimus: si percipimus: si perseueramus: videbimus et gaudebimus. **E**rit illa ciuitas purgatis omnibus ciuibus suis: nullo admixto seditioso aut turbulento. **I**nimicus ille qui modo inuidet: ne ad illam patriam veniamus: illic cuius insidiam non poterit: quia nec esse ibi permittetur. **S**i enim modo excludis de corde creditum: quomodo excludes de ciuitate viuendum. **Q**uid erit frater: quid erit: rogo vos esse in illa ciuitate: de qua loqui tantum gaudium est. **H**uic future vite corda preparare debemus. **Q**uisquis ei cor preparaauerit: totam istam contemnit: contempta ista: securum facit expectare dies: de quo expectando dominus terruit. **C**um ergo psalmus iste dicat nobis et ceteris de illa vita futura: euangelium autem terrent de presenti: psalmus facit amorem future: euangelium facit timorem presentis: **N**ec de futura delectatione taceat in litteris noui testamenti: et multo magis in eis: ubi non tantum inuolucrum quibusdam proferunt illa que intelligenda sunt: sed ibi videntur aperta: ut hic intelligantur obscura. **C**um ergo dicit nobis euangelium: obseruate diem nouissimum venturum: diem aduentus filii hominis: quia illos male iuuetur: qui modo securi sunt: id quod per se securi sunt: **S**ecuri sunt enim in voluptatibus seculi: cum deberent esse securi domitis cu-

piditatis seculi. Jam utiq; illi vite nos p̄ parauit ap̄ls in verbis: que tūc etiam com memorauit: De cetero fratres temp' breue est: reliquū est vt qui habent vxores tanq̄s no habentes sint: z q̄ emūt tanq̄s nō ementes: z q̄ gaudēt tāq̄s nō gaudētes z q̄ flent tanq̄s nō flentes: z q̄ vtunt hoc mūdo tanq̄s nō vtentes sint: Preterit enī figura huius mūdi: volo vos sine sollicitudine esse. Qui gaudiū totū suū totamq; felicitatem suā cōstituit in manducādo: bibēdo: vxorem ducēdo: emēdo: vendēdo: vtēdo mūdo isto: sine sollicitudine est tal: Sed p̄ter arcam vt illi a diluuiō. Quisq; autez siue māducāt: siue bibit: siue aliud qd agit: oīa in gloriā dei facit: Et si aliq̄ tristitia ē de reb' secularib': sic flet: vt intus in spe gaudeat: Et si aliq̄ leticia est i reb' secularib': sic gaudet: vt intus sp̄sualit̄ timeat: nec do net se corrupendū felicitati: nec cedat aduersitati frangendū. Hoc est enī flere tāq̄s non flentē: z gaudere tāq̄s nō gaudentes. Quisq; z si habz vxorē ei' infirmitati cōpatiēns reddit nō exigit debitū: aut si propter ppriam infirmitatē ducit vxorē: plangens pot': qz sine vxore esse nō potuit: q̄s gaudēs qz duxit: Quisq; vēdit qd nouit qz z si maneret: beatū nō faceret: quisquis qd emit nouit: qz transiet. Et de his omnibus z si abūdantib' z si criccūfluentib' nō p̄sumit: facitq; ex eo qd habz misericordiā cū eo q̄ nō habet: vt z ip̄e accipiat ab illo q̄ ola bz: Quisq; talis ē: secur' expectet diez nouissimū: qz nō est p̄ter arcā: iam inter lig' impuribilia computat: ex qb' arca fabricat. Non ḡ timeat venturū dñm: s̄ speret z desideret: Nō enī veniet ille ad inferēdas penas: s̄ ad finiēdas molestias. Hoc aut sit desiderū illius ciuitatis. Qd ergo mouit euangeliū: implet ei' ciuitatis desiderio qd psalm' cātāt: Ita cōgruit euāgelū huic cantico: z quā ciuitatem psalmus iste cātāt: audiam'. Audiam' z cātemus gaudium nostrū: cū hoc audim' canticum dei nri est. Nō enī tantū cantam' qñ voce z la bīs sonam' canticū. Est z canticū intus: q̄a sūt z aures cuiusdā int'. Voce cātam': vt nos excitem': corde cātemus: vt illi placeamus. Aggei z Zacharie psalm' dicit. Aggei z Zacharias p̄phete fuerunt. Erant aut p̄phete isti iam in captiuitate hierusalē illi' que i terra portauit vmbzā cuiusdā celestis. In illi' ergo ciuitatis captiuitate cum essent in babilonia:

pphetauerūt p̄phete isti repationez hierlm: p̄phetauerūt ciuitatem nouam ex repatione veteris liberato populo a captiuitate. Agnoscam' z istam captiuitatē. Si vere agnoscamus nostram pegrinationē. In hoc enim mūdo: in his tribulationib' seculi: in hac turba multiplici scandaloz quodāmodo in captiuitate gemim': sed erigemur: p̄nunciat' ciuitas nostra noua equa futura. Nam z post istorū p̄phetationez z visibilis cōtingit vt totum explicaretur qd ad psoluendam imaginē ptinebat. Reparata est hierlm post septuaginta annos captiuitatis. Sic Hieremias propheta septuaginta annis septenario illo numero omnem volubilitatem hui' tempis signat. Septenario enim numero voluunt dies hi: sicut nostis: idem abeūt: idem redeūt: Post septuaginta ergo annos cū p̄phetauit Hieremias reparari ciuitatem hierusalē: factum est vt z ibi significaret imago futurorum. Significatū est nobis post omnem istam volubilitatem tempis: que septenario numero voluit: futuram illā ciuitatem nostram iam in eternitate in vno die. In illa quippe habitatione tempus non voluitur: qz habitator ibi non labit. Hoc cū viderent in sp̄s p̄phete: videbāt illam: dicebant de ista. Sed hec dicebāt de ista: que in illam duceret: z illa omīa que fiebāt fm tempus: fm corpales motiones: fm actus bonū signa erāt z p̄nunciatiōes futurorum. Audiamus iam cantari ciuitatē illā: z erigamur ad eam. Multū enim nob' eaz cōmendat sp̄s dei: infundēs nobis amorem illius: vt ei suspirem': z in pegrinatiōe ingemiscam': z ad illā venire desiderem': Amemus illā: z ip̄m amare ambulare est. Ecce amemus illam ex ore sancto z ex ore p̄pheticō z dei sp̄s dicentis.

Expositio psalmi.

Collauda hierusalem domini. In captiuitate adhuc constituti: vident illos greges: immo vnum gregem oīm ciuū vndiq; collectorum ad illā ciuitatē. Vidēt gaudium masse post trituras: post ventilationē iaz misse in horreū: nihil timētis: nihil laboris z molestie patiēns: z adhuc hic positi: z in ip̄a cōtitione puerfantes p̄mittunt gaudiū spei: z anhelant in illam quasi cōiungentes corda sua angelis dei: z futuro illo populo secū in gaudio p̄mansuro. Collauda hierlm

Alla Isra
t Lauda.

domini. Quid enim factura es o hierusalem? Trāstet certe et labor et gemitus: quid factura es? Aratura: seminataura: nouellatura: nauigatura es: negociatura es. Quid factura es? An in illis opibus quibus bonis et de misericordia venientibus: exerceri te ad huc optet? Considera numerum tuum: considera undique societatem tuam. Vide vtrum aliquis esuriat: cui porrigas panem. Vide si aliquis sitiat: cui des calicem aque frigide. Vide vtrum aliquis modo apud te pegrinus est: quem hospitio recipas. Vide vtrum aliquis sit eger quem visites. Vide vtrum aliquis litiget: quem concordas. Vide vtrum aliquis moriat: quem sepe lias. Quid ergo factura es? Collauda hierusalem dominum. Ecce hoc est negocium tuum. Sicut solet in titulis scribi: vtere felix: collauda hierusalem dominum. Estote hierusalem: memento de quibus dictum est: Bene in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges. Hi sunt qui modo gaudet talibus pompis: inter illos sunt qui propterea hodie non venerunt: quia munus est. Cui munus est? Cui damnus? Aut unde munus? Aut unde damnus? Non enim illi tantum quae talia edunt danno ferunt: sed maioris damno percutiuntur qui talia libenter intuentur. Illorum arca auro exanimis: istorum pectus iusticie diuitiis expoliata. Plangunt plerique editores vendentes villas suas: quod debet plangere speculatores perdentes animas suas. Ita ne ad hoc clamant dominus dominico die: vigilate: vt hodie sic vigilaretur. Obsecro vos o ciues hierusalem: adiuro vos pro pace hierusalem: pro redemptore: pro structore: pro rectore hierusalem: vt conuertatis pro illis precibus ad dominum: vt videant: sentiant quia nugantur: et multi intenti in illa spectacula que illis placent: aliqui et se spectent: sibique displiceant. In multis enim iam factum gaudemus: et aliqui nos quoque ibi sedimus: et infaniamus. Et quoniam multos putamus ibi nunc sedere: futuros non solum christianos: sed etiam episcopos. Experitis futura conijcimus: ex his quae ita facta sunt: que deus facturum est pronunciamus. Vigilet precibus vestre: non gratulati gemitus fratres: Prosus illi qui euaserunt de peccatis pro his qui periclitantur: qui et ipsi fuerunt in numero periclitantium exaudiunt: et abstrahet deus a captiuitate babilonie plebem suam: redimet omnino et eruet: et perficiet numerus sanctorum gestantium imaginem dei. Non ibi erunt quorum imaginem deus in ciuitate sua spernet: et ad nihilum rediget: quia et ipsi in captiuitate sua: hoc est babilonia imaginem eius ad nihilum redige-

rint. Erit ille populus laudans dominum: quem prouidet modo spiritus prophetie: et dicit vt exultemus in spe: et desideremus ipsam rem. Collauda hierusalem dominum: Lauda deum tuum in syon. Collauda: quia ex multis costis laudata: quia vni facta es. Multi inquit apud: vni sumus in christo Iesu. Quod ergo multi collaudamus: quod vnum laudamus. Idem multi quod vnum: quia ille in quo vnum spiritus vni. Quare inquit hec hierusalem collaudo dominum: et laudo deum meum syon? Que syon: ipsa hierusalem: diuersis causis duo nomina. Hierusalem dicta est visio pacis: syon dicta est speculatio. Videte si aliud sonant ista nomina nisi spectacula: ne putet gētes se habere spectacula: et nos non habere. Aliqui dumisso theatro aut amphitheatro: cum ceperit ex illa cauea euomitur ba peditorum: aliqui tenentes in animo phantasias vanitatis suae: et memoriam suam pascentes rebus: non solum inutilibus: sed et pernitiosis: gaudentes in eis tamquam in dulcibus: sed pestiferis: vident plerique vt sit transire seruos dei agnoscunt ipso habitu: vel vestis: vel capitis: vel fronte notos habent: et dicunt apud semetipsos et secuti: Miseros istos: quod perdunt: fratres: rogemus dominum pro benivolentia ipsorum: quia bonum illi putant: bene nobis volunt: sed qui diligit iniquitatem odit animam suam. Si odit animam suam: quomodo amabit animam tuam? Non ipsa pueria et inanis et vana benivolentia dicenda benivolentia non est: dolet nos perdere quod amat: oremus ne perdat quod amamus. Videte quale hierusalem exhortet ad laudem: vel potius praesentia laudaturam: Non enim illius ciuitatis laudes tunc cum videbimus: et amabimus: et laudabimus: voce prophetica exhortande et excitande sunt: sed propterea modo dicunt hoc prophete: vtpote quod possunt in hac carne constituti: futura gaudia beatorum eructantes in aures nostras: vt excitet amorem illius ciuitatis: Ferueamus desiderio: non simus spiritu pigri. Sed videte quale hierusalem dicit laudaturam deum: et vnde laudaturam perfectioe quadam beatitudinis: Collauda inquit hierusalem dominum: lauda deum tuum syon: Et quasi diceret: vni secura laudabo. **Quoniam confirmauit: inquit: vectes portarum tuarum: Attendite fratres mei: confirmauit inquit vectes portarum tuarum: Electum confirmatio non est portarum aptarum: sed clausurarum. Unde plerique codices habent: confirmauit seras portarum tuarum. Attendat caritas vestra: conclusam hierusalem dicit laudare dominum. Collauda hierusalem dominum: lauda deum tuum sy-**

Alia lra.
t confortatist.
t seras.

on. Collaudam^o mō: laudam^o modo: sed inter scādala: **M**ulti quos nolum^o intrāt: mlti z si nolum^o exēit. Ideo crebescūt scādala: **E**t qm̄ absūdauit iniquitas: aut veritas: refrigescit caritas multoz: ppter intrātes: quos dijudicare nō possum^o: et exēites quos tenere nō possum^o. **Q**uare hoc? **Q**uia nōdum pfectio: nōdum beatitudo. **Q**uare hoc? **Q**uia adhuc area: nōdū horreum. **T**ūc ergo qd: nisi vt nō timeas tale aliqd futuruz: **C**ollauda enī hierlm̄ dñm: lauda deū tuū syon: **Q**m̄ pfirmauit vectes portarū tuaz. **C**onfirmauit: non dixit apposuit tātū: sed pfirmauit vectes portarū tuaz: **N**emo exeat: nemo intret. **N**ēo exeat gaudem^o: nemo intret timem^o. **H**ec hoc timeas cū intraueris: dicif tātū mō: esto in numero virginū q̄ portast oleū secū. **V**irgines enī ille: aīas significāt. **N**ō enī vere quinqz erant: s; in quīqz illis milia sūt. **I**n nūero illo quinario milia intelligunt: non seminarū tātū: s; et viroz: qz vterqz sexus dicitur semina: quia ecclesia et vterqz sexus: hoc est ecclesia dicitur virgo. **B**espōsavi vos vni viro: virginē castā exhibere christo. **P**aucoz ē vgnitas in carne: oīm detet esse in corde. **V**irginitas carnis: corpus in tactū: vgnitas cordis: fides incorrupta. **E**rgo dicif virgo tota ecclia: z masculino genere appellatur pplus dei: vterqz sexus pplus dei: et vnus pplus: z vnic^o populus: z vna ecclia: z vna colūba: atqz in hac vgnitate milia sanctorū. **E**rgo quīqz virgines oēs aīas intraturas in regnū dei significāt: non sine causa quinario nūero: qm̄ quīqz sūt corpis sensus notissimi omnibus. **P**er quīqz enī ianuas intrat aliqd p corpus ad aīam: aut p oculos intrat qd concupiscas male: aut p aures: aut p olfactū: aut p gustū: aut p contactū. **P**er has quīqz ianuas quisqz nō admiserit corruptionē: inf quīqz vgnines pputaf. **A**dmittūt aut corruptōes p illicita desideria. **Q**uid aut liceat z nō liceat: pleni sunt libri scripturaz. **E**rgo opus est vt sis in illis quinqz virginib^o: **N**ō timebis qd dictū est: nemo intret. **D**icif enī hoc: z fiet hoc. **S**ed cū intraueris: nemo contra te claudet. **S**; te ingresso: claudētur porte hierlm̄: et firmabūt vectes portarū eius. **N**az si tu esse volueris aut nō virgo corde: aut z si virgo: inter fatuas virgines: foris remanebis z frustra pulsabis. **Q**ue sūt fatue virgines: **E**t ipse quīqz sūt: que nisi aīe q̄ habēt istā cōtinen-

tiam carnis: vt vitēt corruptelas ab oib^o sensibus veniētes: quos sensus iā enūeraui: **Q**ue vitēt veluti corruptiōes veniētes vndiqz: et nō in cōscientia gerūt bonū suū corā oculis dei: sed placere inde volūt hominib^o: et iudiciū sequūt alienū. **F**auores vulgi aucupāt: viles sibi sūt: cū spectatori bus esse care volūt: nō eis sufficit psciētia: merito nō portāt oleū secū. **O**leuz aut est ipsa gliano: ppter nitore et splēdore. **S**ed quid dicit apls: **V**ide virgines sapiētes portātes oleū secum. **O**pus aut suū pbet vnusqzsqz: z tūc in semetipso habebit gliaz: et nō i altero. **H**ec sūt aut vgnines sapiētes. **S**tulte aut accēdūt quidē lampades: videntur quidē lucere opa eoz: sed deficiēt et extinguētur: qz nō de oleo interiore pascunt. **E**t dormiūt oēs tardante sponso: qz ex vtroqz genere hominum obdormiscūt in mortē: et de illis fatuis: z de his sapientibus tardāte aduētū dñi: ituri in mortem istam corpalem et visibilē: quā somni loco scripturas ponere notū est oibus christiānis: cum diceret de egrotātib^o apls: **P**ropterea in vobis inq̄t multi infirmi z egri: z dormiūt sufficiēter. **D**ormiūt inquit moriunt. **S**ed ecce venturus est spōsus: et oēs surgēt: sed nō oēs intrabūt. **D**eficiēt opa stultarū virginū nō habentiū oleū cōscie: nō inuenient a quibus emant: qd illis solebant vendere adulatores. **A**b irridētib^o enī dicitur: nō ab inuidētibus: ite emite vobis. **P**etierant enī stulte a sapiētibus et dixerāt eis: date nobis oleum: qz faces nostre extinguit. **Q**uid ille sapiētes? **H**ec forte nō sufficiat nobis z vobis: ite potius ad vēdētes et emite vobis. **H**oc admone re erit: qd vob mō psūt a quib^o emere solētis adulatiōem: **E**t cū eūt inq̄t: intrast ille: z clausū ē ostiū. **C**ū eūt corde: cū talia cogitant: dñ se ab illa intentiōe alienant: z retro preterita sua recordatur: eunt quasi ad vendentes: et nō inueniūt tūc fauētes: nō inueniūt tūc laudātes a quib^o solebāt laudari: et quasi excitari ad bona opa: nō ro bore bone psciētie: sed incitāmēto lingue aliene. **E**t illud qd dictū ē: ne forte sufficiat nobis z vobis: magna psciētiōe hūilitatis dictū est. **O**leum enī quod gestam^o in conscientia: iudicium est nostrum de nobismetipis quales sumus: et difficile est vt de se quisqz perfecte iudicet. **F**ratres mei q̄tūlibet homo proficiat: q̄tūlibet se ad interiora extēdat: z preterita obliuiscatur:

iam dicit sibi bene est: procedit regula de thesauris dei: examinat liquidum: et quis gloriabitur castum se habere cor: Et quis gloriabitur mundum se esse a peccato: Sed quod dixit scriptura: Iudicium sine misericordia ei qui non fecit misericordiam. Quotumcumque proficias: spabis in misericordia. Nam si iusticia sine misericordia prolata fuerit: in quolibet quod damnet inueniet. Que nos consolatur scriptura: Que hortatur ad misericordiam faciendam: ut omnino crebrescamus in erogando quod amplius habemus. Multa autem supflua habemus: si non nisi necessaria teneamus. Nam si inania queramus: nihil sufficit. Fratres quare quod sufficit operi dei: non quod sufficit cupiditati vestre. Cupiditas vestra: non est opus dei. Forma vestra: corpus vestrum: anima vestra: hoc totum opus dei. Quere que sufficiant: et videbis quod pauca sint. Vidue suffecerunt duo minuta nummi ad faciendam misericordiam: suffecerunt duo nummi: ad emendum regnum dei. Ad vestiendos totiens venatores: quod sufficit editorem. Videte quia non solum pauca sunt que vobis sufficiant: sed nec ipse deus multa a vobis querit. Quere quantum tibi dederit: et ex eo tolle quod sufficit. Cetera que supflua iacent: aliorum sunt necessaria. Supflua diuitum: necessaria sunt pauperum. Res aliene possidentur cum supflua possidentur. Faciens ergo huiusmodi misericordias: et illa precipue que gratis constat: dimitte sicut dimittimus: quo non nisi caritate erogas: que crescit cum erogas: Faciens ergo et feruens in ipsis bonis operibus misericordie: que iam bona opera: ut iam diximus: tunc non erunt necessaria: quia nullus erit miser in quem facienda sit misericordia: expectabis securus iudicium: non tam securus de iusticia tua: quam securus de misericordia dei: quia et tu misericordiam progasti. Iudicium enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam. Super altat autem inquit misericordia iudicium. Ne putetis fratres quia tunc non est iustus quam non miseret: aut recedit a regula iusticie sue. Et cum damnat iustus est: et cum miseret iustus est. Quid enim tam iustum quam reddere misericordiam proganti: Quid tam iustum: quam ut in qua mensura mensi fueritis: in ea remetietur vobis: **Beati egenti fratri. Cui fratri: Christo. Si quia quia fratri christo: et quia christo deo: quod est super omnia benedictus in secula: deus egere a te voluit: et tu manus retrahis: Certe porrigis manus: et petis a deo. Audi scripturam: Non sit manus tua porrecta ad accipi-**

endum: et ad dandum collecta. Erogari sibi vult deus ex illo quod dedit. Quid enim das quod ille non dedit: Quid enim habes quod non accepisti: Aut vero non dico deo: sed cui libet de tuo das aliquid: **Beati illi das: qui iubet ut des. Prerogator esto non inuasor. Hec ergo faciens: et si bona humilitate dicis: de illo oleo: ne forte non sufficiat nobis: intras et claudis: audi apostolum dicentem: Mibi autem minimum est ut a nobis dijudicer. Quia autem potes diiudicare conscientiam meam: Quia examinare quod animo facio: quicquid facio: Quotum potest homines de alio iudicare: Plus homo utique ipse de se: sed de populo de homine quam homo de se. Ergo talis si fuerit intrabis: in quibus illis virginibus eris: cetera fatue excludent. Nam hoc habes in euangelio. Claudetur ostium: et stabunt et clamabunt: aperi nobis: et non aperiet. Quia confirmavit vectes portarum tuarum. Confirmavit inquit vectes portarum tuarum. Secura sta: secura lauda sine fine: lauda fortiter: clausa sunt porte tue: non exit amicus: non intrat inimicus. Confirmavit vectes portarum tuarum. **Benedixit filios tuos in te. Non vagant foris: non peregrinant: intus gaudet: intus laudat: intus benedicunt: intus non periturum: quia iam neminem pariunt. Filii sunt: sancti sunt: isti filii sancti iam laudantes et gaudentes: peritura et parti sunt matre caritate: inclusi sunt colligete caritate. Audi caritatem periturum illos: quia perditus Paulus apostolus: non solum paternum: sed et maternum amorem pergeret in filios: Filii mei inquit quos iterum perituro. Cum Paulus eos peruriebat: caritas eos peruriebat. Cum caritas peruriebat: dei spiritus peruriebat. Caritas enim dei diffusa est in cordibus nostris: per spiritum sanctum qui datus est nobis. Ergo colligat quos perituri et pepit: **Modo iam intus filii sunt: securi sunt. Volarunt de nido timoris: volarunt in celestia: volarunt in eterna: iam nihil metuunt temporale. Benedixit filios tuos in te: Quis? Qui posuit fines tuos pacem: Quod exultatis omnes: Hanc amate fratres mei. Multum delectamur: quando clamat de cordibus vestris pacis dilectio. Quod nos delectavit: Nihil dixerat: nihil exposuerat: verbum pronunciaui: et exclamastis. Quid de vobis clamavit: Dilectio pacis: Quid ostendit oculis vestris: Quia clamatis: si non amatis: Unde amatis: si non videtis: Inuisibilis est pax: Quis est oculus quo visa est ut amaret: Neque enim acclamaret: nisi amaretur. Hec sunt spectacula que exhibet deus rerum inuisibilium. Quanta pulchritudine in******

Alia lra.
filios tuos.

tellect^o pacis corda vestra percussit: Quid tam ego loquar de pace: aut de laude pacis: Breueit oia verba mea vñ affect^o: nō impleo: nō possum: infirm^o sū: **D**ifferam^o omnes laudes pacis ad illā patriā pacis: **I**bi eaz plen^o laudabim^o: vbi eā plenius habebimus. **I**nchoatā in vobis sic amamus: pfectā quō laudabim^o: **E**cce hoc dico o filij dilecti: o filij regni: o ciues hierusalē: quomā in hierusalē visio pacis est: et omnes qui amant pacem: benedicuntur in ea: et ipsi intrant cū clauduntur porte: et firmatur vectes: **H**ac quā noiātam sic amatis et diligitis: ipsam sectamini: ipsam desiderate: ipsam in domo: ipsam in negotio: ipsam in vxoribus: ipsam in filijs: ipsam in seruis: ipsam in amicis: ipsam in inimicis diligite: **I**psa est pax quā nō habent heretici. **Q**uid agit pax in hui^o adhuc regionis incertis: in ista pegrinatōe mortalitatis nostre: cum adhuc nemo est alteri pspiciuus: nemo videt cor alterius: **Q**uid agit pax: **D**e incertis nō iudicat: incognita nō confirmat. **P**rocliuor est ad bene credendum de hoīe: q̄ ad male suspicādū. **N**ō se multū dolet errare: cū bene credit etiā te malo. **P**erniciosa aut cū male sentit: forte de bono: nesciēs qualis sit. **Q**uid p̄do: si credo quia bon^o est: **S**i incertū est: licet vt caueas ne forte verū sit: nō tamē damnes tāq̄ verū sit. **H**oc pax iubet: quere pacē ait: et sequere eam. **H**eresis quid monet: **B**annat incognitos: dānat totū mundū: perijt totus mūdus: nullus est christianus: africa remāsit. **B**ene iudicasti. **D**e quo tribunali dicis tu sententiā in orbem terrarū: **I**n quo foro aī te mūd^o stetit: **N**olo mihi credatur: sed nec tibi: **A**bristo credatur. **S**piritui dei p̄ pphetas credatur. **L**egi **M**oyse credatur. **Q**uid dixit **M**oyse de futuris his t̄pib^o: ad **A**braam dictū: **I**n semine tuo bñdicetur oēs gentes. **A**n dubitas quid sit semen **A**brae: **P**uto quia cū apostolus dixerit non dubitas: aut si de ap̄lo dubitabis: quare pax pax: et non est pax: **Q**uid dicit ap̄lus: **A**brae dicte sūt pmissiōnes et semini eius. **N**ō dixit: et seminibus tanq̄ in multis: sed tanq̄ in vno: et semini tuo quod est christus. **E**cce ante milia annorū dictū ē **A**brae: **I**n semine tuo benedicent omnes gētes. **Q**uod autē milia annorum dictū est: et ab vno creditū: modo iam videmus impletū. **H**ac legimus: hac intuemur: et tu resistis de transuerso veni-

ens. **Q**uid dicturus: **N**oli credere. **Q**ui: **S**piritui dei: deo loquenti ad **A**braam. **E**t cui credo: **T**ibi: **N**ō hoc dico inquit. **N**on hoc dicis. **N**ō dicis: mihi potius crede q̄ spiritui dei: et deo loquēte ad **A**braam: **Q**uid ergo mihi dicis: **I**lle tradidit: et ille tradidit. **D**e euangelio recitas: hoc de apostolo: de prophetis: **D**iscute omēs scripturas: lege mihi hoc ex eis quib^o credo: tibi enī non credo. **U**nde lecturus es: **H**oc mihi pater meus ait: hoc mihi auus meus: hoc mihi frater me^o: hoc mihi episcopus me^o. **S**ed hoc **A**brae deus: **I**n semine tuo benedicent omnes gentes. **A**udit vn^o homo et credit: et sit in multis post multa tempora. **Q**uādo dictū est: credit: quādo impletur: dubitatur: **H**oc ergo dixit **M**oyse: dicant et pphete. **V**ide cōmercium redemptiōis nostre: christus p̄det in ligno. **V**ide quāto emit: et sic vide bis quid emit. **E**mpurus est aliqd̄: ipsum aliqd̄ nōdū scis. **V**ide vide quāto: et vide bis qd̄. **S**anguinē fudit: sanguine suo emit: sanguine agni immaculati emit: sanguine vnici filij dei emit: **Q**uid emptū ē sanguine vnici filij dei: **A**dhuc vide quanti. **P**ropheta lōge anteq̄ fieret dicit: **P**oderūt manus meas: et pedes meos: dinūerauerunt omnia ossa mea: **M**agnū precium video: chuste videam: quid emisti: **C**ōmemorabuntur et conuertentur ad dominum vniuersi fines terre. **I**n vno eodemq̄ psalmo emptorem video: et p̄cium: et possessionē. **E**mp̄tor chustus est: precium sanguis: possessio orbis terrarum. **V**oces ipsas ppheticas audiamus: contradicētes litigatoribus hereticis. **E**cce possessio domini mei: vis lege in psalmo: **C**ōmemorabunt et conuertentur ad dñm vniuersi fines terre: **E**t adorabunt in conspectu eius vniuersae patrie gentiū. **E**t vide iurgantem: vide ius defendentem. **Q**m̄ ipsius est regnū: et ip̄e dñabitur gētium. **I**p̄se qui emit chustus: nō q̄ apostatauit. **B**onat^o. **A**dorabūt recte: adorabūt omnes patrie gentiū in conspectu ei^o. **Q**uare recte: **Q**m̄ domini est regnū: et ip̄se dñabitur gētium. **I**llud **M**oyse: hoc pphete: et alia milia milia. **Q**uis numerat testimonia de ecclesia toto terrarum orbe diffusa: quis numerat: **N**ō sunt tot hereses contra eccliam: quot sunt testimonia legis p̄ ecclesia. **Q**ue pagina non hoc sonat: **Q**uis versus nō h̄ loq̄t: **O**mnia clamāt p̄ vnitatem dñicā: q̄ posuit fines

hierusalē pacē. Tu contra ista latras heretice: vñ merito dicit in illa ciuitate quod scriptū est in apocalypsi: **C**anes foris. Tu contra ista latras: vnde iudicasti de orbe terrarū vt dicere ceperā. Quo tribnali: **P**resūptiōe videlicet cordis tui. **A**ltū tribunal: sed ruinosus. **D**ixit hoc **M**oyſes: dixerūt hoc pphete: et nō dū credūt qui se christianos videri volūt. **T**orquebat qui dā diues apud inferos: desiderauit aque stillā de digito cōtempti ante ianuā suam paupis: qm̄ vrebāt in flām̄is: **E**t cū ei nō daretur: quia iudiciū sine misericordia illi qui nō fecit misericordiā: cū ergo ei nō daretur: dixit ad **A**braā: **P**ater **A**braā: mitte **L**azarū: habeo ibi quicq̄ fratres: annūciat eis q̄ b̄ patior: ne et ipsi veniāt in locū hunc tormētorū. **E**t quid illi **A**braā: **H**abent illic **M**oyſen et pphetas. **I**lle. **N**ō pater **A**braā: sed si quis a mortuis resurrexerit credēt. **E**t **A**braā: **S**i **M**oyſen inquit et pphetas non audiunt: nec si quis a mortuis resurrexerit credent. **B**e quib⁹ dixit: habēt ibi **M**oyſen et pphetas: **B**e his vtiq̄ qui adhuc viuēbant: quibus adhuc tempus correctiōis largum erat: qui nondum venerant in loca illa tormētorū. **H**abent ibi inquit quos audiunt: **M**oyſen et pphetas. **N**ō credūt his: sed si quis a mortuis resurrexerit credent. **S**i **M**oyſen et pphetas nō audiūt: nec si quis a mortuis resurrexerit credēt: **S**ētētia **A**brae ē. **A**brae sententia vbi: **E**t vñ: **B**e quodam excelso loco: et pleno quietis: et felicitatē: quē vidit ille qui cruciabat in flāma leuatis oculis suis: qm̄ in eius gremio: id est in eius secreto vidit pauperem feliciter exultantem: inde prolata est ista sententia. **V**ide de quo tribnali: ibi enim habitat deus: quia in sanctis habitat deus. **E**nde optat apostolus et dicit: dissolui et esse cū christo: multo magis optimū: et latroni illi dicitur: **H**odie mecū eris in paradiso. **A**rgo domin⁹ cū **A**braam: et in **A**braam manēs dixit istaz sententiā: **H**abent ibi **M**oyſen et pphetas: si illos nō audiūt: neq̄ si aliq̄s a mortuis resurrexerit credent ei. **O** heretici: habetis hic **M**oyſen et pphetas: viuūt: adhuc potest audire: adhuc licet corrigi: animositatem frenare: veritatē tenere adhuc conceditur. **B**isceptate vobiscū vtrū audiendus sit **M**oyſes et pphete: qui fidei sue testimonia tātū exhibuerūt: cū videamus sic currere res būanas vt ab ipis pre

dicare sunt. **Q**uid dubitatis adhuc credere **M**oyſi et prophetis? **Q**uid dubitatis audire? **A**n forte queritis resurgētē a mortuis: vtrū et ipse vobis dicat de ecclia sua? **Q**uesiuit hoc diues apud inferos aliquē mitti ex mortuis ad fratres suos: reprehēsus est: quia hoc quesuit. **S**ufficere debuerunt fratribus eius **M**oyſes et pphete. **A**d hoc ille frustra q̄siuit: vt vos iaz exemplo admoniti ne frustra et sero querentes: sicut ille torqueamini: et audiatis **M**oyſen et pphetas. **Q**uid dixit **M**oyſes: **I**n semine tuo benedicent omēs gētes. **Q**uid dixerūt prophete: **C**ōmemorabūtur et cōuertētur ad dñm̄ vniuersi fines terre. **A**d hoc nubi dicitur⁹ es: **S**urgat aliq̄s ex mortuis: ego nō credo: nisi aliquis inde venerit et dixerit: **O** dñe gratias misericordie tue: voluisti mori: vt aliquis ab inferis surgeret: et ipse aliquis nō quicūq̄: sed veritas surrexit ab inferis: qui verū de inferis diceret: et si ad inferos nō veniret: et tamē propter voces imperitorum malorū ecce ipse mortuus est: ecce surrexit ab inferis. **Q**uid dicis heretice? **Q**uid dicit: **M**odo te audiam: finite sunt omnes excusatiōes tue: **E**t si verba deridis diuūt apud inferos cōstituti: surrexit a mortuis christus: dignaris vñ ipm̄ audire: **E**cce q̄ forte simul es diuūt mortuo: viuos desiderabas surgere ab inferis: **N**ō pater tu⁹: nō auus tu⁹: non illi surrexerūt: qui nescio quos noīe traditionis infamauerūt. **S**ed ecce nō infamauerūt: verū dixerūt. **Q**uis nosse q̄ nihil ad me: **A**udiam⁹ simul qd̄ dixerit qui surrexit a mortuis. **Q**uid pluribus immoror: **A**udiam⁹: iam apiat euāgelii: legat qd̄ factū est tanq̄ fiat: ponant ante oculos nostros gesta p̄terita p̄pter cauenda futura. **E**cce christus surgēs a mortuis: ostēdit se discipulis suis: **R**uptie ipsius: ipse sp̄sus: ecclia sp̄sa: ecce sp̄sus qui dicebat mortuus: absumptus: finit⁹: ecce integer resurrexit: ecce ostēditur oculis discipulorum: ecce prebetur contrectantibus manibus: ecce tetigerūt cicatrices qui desperati sunt vulnere. **E**xhibuit se oculis eorum videndum: manibus contrectanduz: putabant spiritum esse. **D**esperauerunt enī de salute sua: exhortatur eos: confirmat in fide: **P**alpite et videte quia spiritus carnē et ossa nō habet: sicut me videtl̄ habere: **A**gunt: gaudēt: trepidāt. **E**t cū adhuc trepidarent pre gaudio: sic habes scriptū: et sic

certa sunt: que multū leta sūt: vix credūt: dubitatio quedā veluti tardius credentis condit voluntatem tenentis: necesse est vt plus homo gaudeat cū venerit qđ despe- rauerat. Nam ad ipsū gaudiū condiendū et laugendū: noluit se statim cognosci: te- nuit visus discipulorū suorum: illoꝝ duorū quos inuenit in via: colloquētes iā in de- speratione et dicētes: Nos autē sperabam⁹ quia ipse esset redempturus israel. Puta- uerunt hoc: iam non putabant: iam spes cum eis nō erat: et christus cū eis erat: et qđ se reddidit et spem reduxit. Postea ergo dixit: postea qđ eum illi cū in panis fractōe cognouerunt: et obtulit se alijs discipulis suis cum putarent spiritū esse: **Palpate et videte quia spiritus carnem et ossa nō habet sicut me videtis habere.** Et cū adhuc pre gaudio trepidarent: habetis hic ait qđ manducetur: **Acceptit benedixit: manducauit et dedit eis.** **Expressa est veritas cor- poris: ablata est omnis suspitio falsitatis.** **Quid deinde: Nō sciebatis qđ oportebat impleri omnia qđ scripta sūt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me: Et quia illi credebant Moysi et prophetis: verūz enī erat quod dixit Abraz: Si Moysen et prophetas non audiunt: neq; si quis ex mortuis resurrexerit credent.** Quia ergo credebāt Moysi et pphetis: et non erant de ipsis quos reprehendit Abraz: audie- runt quod ait dominus: **Nō sciebatis: qđ oportebat impleri omnia que scripta sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me: Ecce qui crediderunt Moysi et pro- pphetis: videte quēadmodū ex ipsorū testi monio credūt ei qđ surrexit a mortuis.** Tūc aperuit illis sensum vt intelligerent scrip- turas: et dixit eis: **Quā sic scriptū est: et sic oportebat christū pati: et a mortuis resur- gere tertia die.** **Habes iā spōsū ecclesie: et nō hinc tacuit Moyses: nō hinc tacuit prophete: christum resurrecturum a mor- tuis tertia die: passurū: et resurrecturū: Be scriptus est nobis spōsus: vt nō erremus: sed nescio qui existunt: et quia nō erramus in sponso: et ipsi videntur ea que et nos cre- dere de sponso: vt a membris sponsi nos auocent: dicūt nobis: Ipse est quidē spō- sus quē creditis: quē et nos credimus: sed sponsa non est ipsa ecclesia quam tenetis. Et que illa ē: Pars donati. Et hoc est qđ tu dicis: Hoc tu dicis: an spōsus: Tu di- cis: an de⁹ Moysen: Ecce ecclesiam te-**

neo. **Victim est a Moysi: In semine tuo benedicentur omnes gentes. Tu dicis: an spiritus dei per prophetas: Ecclesiam te- neo: Victū est per prophetam: Comemo- rabuntur et cōuertētur ad dñm vniuersi fi- nes terre. Ecce iam teneo testimonium le- gis: et testimonium pphetarū: Audiam⁹ et eum qui surrexit a mortuis. Ostendit se sponsū: teneam⁹ eum: Confirmauit de- monstrando exhibendo testimonia. Hoc enim Moyses: hoc prophete: quia oportebat pati christum: et resurgere tertia die. Jam ergo quia tenemus ambo sponsū ex ipsis verbis: et puto quia iam incipis me- cum credere: et his verbis Moysi et pro- pphetis credam⁹: et ei qui resurrexit a mor- tuis: sequat et dicat: **O domine video iāz sponsū christū: factū est ne quis me auo- cet a membris sponse tue: et non sis mihi caput si ego in mēbris eius non fuero: dic mihi et de ecclesia aliquid: quia iā de spō- so eius nō dubito. Audi et de ecclesia. Se- quitur et dicit: Predicari in noīe eius pe- nitentiam et remissionē peccatorūz. Nihil verius predicari in nomine eius peniten- tiam et remissionem peccatorūz. Sed hoc vbi: Alij enim dicunt: ecce hic: alij ecce il- lic. Et quid ipse: Nolite credere: exurgent pseudo christi: et pseudo pphete: et dicēt: ecce hic: et ecce illic. Non enim de ipso ca- pite dicunt: ecce hic: et ecce illic: notum est enim qđ christus in celis est. Sed de eccle- sia vbi christus est: quid ait: Ecce ego vo- biscum sum vsq; ad consumationem secu- li. Sed ait domin⁹: nolite credere: qui di- cit: ecce hic: et ecce illic: partes ostēdit: ego totum emi. **Bicat mihi hoc euāgelij: dic hoc ipse ex euāgelio: qui iam resurrexisti a mortuis: vt credant tibi: qđ credūt Moysi et pphetis: dic mihi hoc tu: Audi: Opor- tebat christum pati et resurgere tertia die: et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorūz: per omnes gen- tes: incipientibus ab hierusaez. Quid est heretice: Certe cum recitarē Moysen: cū recitarem prophetas: distulisti ad euz qui resurrecturus erat a mortuis: Ecce resur- rexit: ecce dixit: tam nullam habet dubita- tionē ecclesia christi: et vxor christi: qđ nul- lam habet dubitationē corpus christi de- monstratum: oculis contractūz manibus discipulorum. Ecce qui resurrexit a mor- tuis vtrūq; ostēdit: Ostēdit caput: ostēdit mēbra: ostendit sponsū: ostendit sponsaz.******

Aut utrumque mecum crede: aut illud in da-
natione tua credis. **Q**uid enim: quod resurrexit
a mortuis: quod in eo corpore resurrexit: Bene
quod cicatrices ostendit: quod ut crucifixus est:
ut sepultus: ita redditus: ita demonstrat.
Optime credis: audi illi loquentem in quem
credis: **P**redicabit in nomine eius penitentia
et remissio peccatorum. **U**bi: **P**er latas ter-
ras. **S**i vellem illud ego dicere: iam tu lu-
ctans aduersus hereticos: iam pugnas: iam
habes cum illis conflictum tante questionis: non
illud dicere sic contra presentes hereticos:
quomodo illud dixit ille contra futuros. **Q**uid
vis amplius: **R**emissio peccatorum in chri-
sti nomine predicat. **U**bi: **P**er omnes gen-
tes. **U**nde: **I**ncipiens ab hierusalē. **C**omu-
nica huic ecclesie. **Q**uare litigamus? **L**epit
enim hec ecclesia ab hierusalē ista terrena:
ut gaudeat de deo in illa hierusalē celesti.
Ad hac enim incipit: ad illam terminat. **I**n
illa tota ecclesia erit: ab ista exordium fidei
sumpsit. **L**ege actus apostolorum si forte me-
mor: quomodo ibi erant congregati discipuli cum
venisset spiritus sanctus: ut ostendat tibi quod
dixit dominus: incipientibus hierusalē: quomodo
linguis omnium locuti sunt in quos venit
spiritus sanctus. **Q**uare non vis loqui omnium lin-
guis: **A**cce ibi omnes lingue sonauerunt: **Q**ua-
re modo cui datur spiritus sanctus non loquitur omnium
linguis: **H**oc enim tunc erat indicium venien-
tis in homines spiritus sancti: ut linguis omnium
loquerentur. **M**odo quod dicitur es hereti-
ce: **Q**uia non datur spiritus sanctus: **N**on dico
tibi datur: an non datur: **S**i non datur: quid
est quod agitis: loquendo: baptizando: bene-
dicendo: **Q**uid est quod agitis: **I**nania cele-
bratis. **E**rgo datur. **S**i datur: quare linguis
omnium non loquuntur quibus datur: **N**unquid
defecit donum dei: aut minor est fructus:
Creuerunt zizania: sed et triticum: sinite utra-
que crescere usque ad messem. **N**on dixit cre-
scant zizania: decrescat triticum: utrumque cre-
uit. **Q**uare non apparet modo spiritus sanctus in lin-
guis omnibus: **I**mmo vero apparet in lin-
guis omnibus. **T**unc enim nondum erat ecclesia
per orbem terrarum diffusa: ut membra christi in
omnibus gentibus loquerentur. **T**unc implebat
in vno: quod prenucebat in omnibus. **I**am to-
tum corpus christi loquitur omnium linguis: et
quibus nondum loquitur loquetur. **C**rescit enim ec-
clesia donec occupet omnes linguas. **Q**uod
vos deseruistis quousque creuit: **V**enete vo-
biscum quousque accedat: ut nobiscum puenia-
tis ad ea que nondum accesserunt. **L**oquor
omnium linguis: audeo tibi dicere in corpo-

re christi sum: in ecclesia christi sum. **S**i cor-
pus christi omnium linguis iam loquitur:
et ego in omnibus linguis sum: **M**ea est
greca: mea est syra: mea est hebraea: mea est
omnium gentium: quod in unitate sum omnium gentium.
Ergo frater cepit ecclesia ab hierusalē: ut
per omnes gentes propagaret. **Q**uid euiden-
tius hoc testimonio legis et prophetarum ipsius
domini: **A**postolorum ubique personat voces: red-
dentes testimonium spei nostre in unitate cor-
poris christi. **G**audete in frumentis: tole-
rate zizania: gemite in tritura: suspirate in
horreum. **V**eniet illud tempus quo gaude-
bimus: confirmatis vectibus portarum hieru-
salē. **I**ntret qui intraturus est: qui illuc ma-
nifestus intrabit: huc victus non intret. **Q**ui
autem huc victus intrat foris est. **F**oris est et
nescit: vetulabrum probabit: vectes probabit.
Qui modo vere intus et veraciter intus: ibi
firmiter intus. **Q**ui autem hic tolerando intus:
ibi gaudendo intus. **F**ines enim hierusalem par:
quod posuit inquit fines tuos pacem. **M**odo
desideramus pacem quam hic habemus in spe.
Adbuc enim in nobis ipsis qualis pax: **C**aro
occupiscit aduersus spiritum: spiritus autem aduer-
sus carnem. **U**bi plena pax in vno homine:
Quando erit plena in vno homine: tunc
erit plena in omnibus ciuibus hierusalē.
Quando erit plena pax: **Q**uando corrupti-
bile hoc induerit incorruptionem: et mortale
habet induerit immortalitatem: tunc plena pax: tunc
firma pax. **N**ihil litigat aduersus animam
in homine: non ipsa aduersum se ex quadam par-
te saucia: non carnis fragilitas: non indige-
tia corporis: non fames: non sitis: non fri-
gus: non estus: non lassitudo: non vlla in-
opia: non prouocatio rixe: non certe ipsa sol-
licita cautela et vitandi inimici et diligendi.
Hec omnia frater mei litigant aduersum nos:
nondum est plena et perfecta pax. **Q**uod clama-
stis qui iam dudum nominata pace ex desi-
derio clamastis: clamor vester de siti erat:
non de saturitate: quia ibi erit perfecta iusti-
cia: ubi perfecta pax. **M**odo esurimus et
sitimus iusticiam: **B**eati qui esuriunt et sitiunt
iusticiam: quoniam ipsi saturabuntur. **Q**uo-
modo ipsi saturabuntur: **C**um ad pacem
venerimus. **I**deo cum dixisset: qui posuit
fines tuos pacem: quia ibi saturitas et nulla
indigentia: subdit statim. **E**t adipe fru-
menti satians te. **F**ratres quoniam pax tibi satiat.
ipsa de qua loquimur nondum est in totis no-
bis: id est in vnoquoque nostrum tota: ad-
huc forte a spiritu vestro delectat audire.

Sed si nihil resistit et rebellat: ex corpore finemur psalmum: fatigatos vos nusquam video: tamen vereor nouit deus ne oneri sum vobis aut quibusdam fratribus: et video studia multorum exigentium hunc laborem de me et sudorem: quem credo in domino non futurum infructuosum. Gaudeo tantam esse voluntatem in veritate verbi dei: ut studium vestrum bonum in bono et de bono vincat studium insanorum currentium in amphitheatrum. Nunquam illi si tantum diu starent adhuc spectarent: Ergo fratres audiamus cetera: quia hoc vultis: Assit dominus: assit et viribus et mentibus nostris. Qui posuit fines tuos pacem: ad illam hierusalem dicit: et adipe frumenti satias te: Transiit fames et sitis: iusticie succedit saturitas. Qui ibi erit adeps frumenti: nisi panis ille qui descendit de celo ad nos: In patria ipsa quomodo saturabit: qui in peregrinatione sic pauit: Jam modo de ipsa peregrinatione nostra locutus est: qua venit ad illam hierusalem: vbi collaudabimus dominum. Laudabimus dominum deum nostrum: nos hierusalem: nos syon: quoniam confirmabuntur vectes portarum nostrarum. Et tamen ille qui tunc satiabit adipe frumenti: quomodo facit in ista peregrinatione: Hoc quod sequitur. **Qui emittit verbum suum terre: Ecce in terra laboramus fessim: languidum: pigri: frigidum: Non leuaremur ad adipem frumenti satiantem: nisi mitteret verbum suum terre qua grauabamur: terre qua impediebamur a reditu: Misit verbum suum: non deseruit etiam in heremo: pluit manna de celo. Qui emittit verbum suum terre: et venit ad terras verbum eius. Quomodo eius: Aut quomodo est verbum eius: **Vtque in velocitate currit verbum eius. Non dixit velox est verbum eius: currit verbum eius usque in velocitatem. Intendamus fratres: non potuit eligere melius verbum: calidus calore calefit: frigidus frigore frigescit: velox velocitate velox fit. Quid calidius ipso calore: quo calet quicquid fit calidum: Quid fridius ipso frigore: quo frigescit quicquid frigidum fit: Quid ergo velocius ipsa velocitate: qua velox fit quicquid velociter currit: Possunt dici multa velocia: alia magis: alia minus: et tanto queque res velox est: quanto est particeps velocitatis: ergo magis velox: aut minus particeps velocitatis: ergo minus velox: Ipsa itaque velocitate quomodo velocius: Ergo quousque currit: **Vtque in velocitate. Quantum vis auge quomodo velox est verbum: et dicit: velocius est quam illud: aut illud: quam aues: quam venti:******

Alia lra. t eloquii.

Alia lra. t velociter. t sermo.

quam angeli: Nunquam aliquid horum attulit: quanta ipsa velocitas usque in ipsam velocitatem: **Velocitas ipsa quid est frater: Vbi est: non est in parte. Hoc pertinet ad verbum dei non esse in parte: vbi est esse per se ipsum verbum: ex quo dei virtus: et dei sapientia est: nondum assumpta carne. Si cogitemus deum in forma dei: verbum equaliter patri: ipsa est sapientia dei: de qua dictum est: Attingit a fine usque ad finem fortiter. Quanta velocitas: Attingit a fine usque ad finem fortiter. Sed forte immobilitate attingit. Si immobilitate tantum moles aliqua saxea impleat locum aliquem: dicit quod attingit eiusdem loci a fine usque ad finem: non tamen motu. Quid ergo dicimus: Non habet motum verbum illud. Et sapientia illa stolidum est: Et vbi est quod dicit de sapientie spiritu: Cum multa dicerentur: acutus inquit mobilis: certus incoinquinatus. Sic vtriusque sapientia dei mobilis. Si ergo mobilis: quando hoc tangit: illud non tangit. Aut hoc tangit: illud deserit: Et vbi est velocitas: Hoc facit velocitas: ut et vbi semper sit: et nusquam inclusa teneat. Sed cogitare ista non possumus: pigri sumus. Quis ista cogitet: Et reuera fratres quoniam dixi: quomodo potui: si tamen potui: si intellexi: et quomodo potuistis: intellexistis. Sed quid dicit apostolus: Si autem qui potes est facere supra quam petimus aut intelligimus. Quid hic ostendit: Quia quotienscumque intellexerim: non intellexim sicuti est. Quare hoc: Corpus enim quod corrumpitur aggrauat animam. Ergo in terra frigidus sumus. Velocitas enim seruens est: et omnia seruentiora velociora: omnia fridiora tardiora. Nos tardi: ergo frididi: Illa autem sapientia currit usque in velocitatem. Ergo seruentissima est. Nec est quod se abscondat a calore eius. Nos ergo qui frididi corporis tarditate: vinculo terrene vite huius corruptibilis onere nullam ne spem habemus ad capiendum verbum: quomodo usque in velocitatem currit: An vero ille quis ex corpore in infima depressos deseruit: Nonne ipse predestinauit nos antequam in isto mortali et pigro corpore nasceremur: Qui ergo predestinauit nos: dedit terre inuicem ipsos nos. Jam enim veniamus ad illos psalmi versus subobscuros: incipiat illa inuocra euolui: quam vos verbum dei quanto magis per nos dicit: tanto auidiores inuenit. Ecce nos pigri in hac terra quasi congelatum hic: et quomodo contingit nubibus: rursus enim gelant et in ima decidunt: sic frigescente caritate decidit humana natura in has terras:**

nouit: q̄ forte duri z ptinaces z obnitētes aduersus veritatē fuerunt: et modo predi- cāt veritatē: facti sunt frustra panis. Quis ille vnus panis? Multi inquit apostolus: vnū corpus sum⁹ in christo. Vnus panis vnū corpus multi sum⁹ ipse dicit. Ergo si vn⁹ panis totū corpus christi: mēbra christi frustra panis sunt. **Be** quibusdā duris facit mēbra sua: z vtilia ad alios pascēdos. **Quid** inuis per multos? **Notissimus** illuz Paulū aplm intueamur. Nihil nobis isto viro notius: nihil suau⁹: nihil in scripturā familiar⁹ est. **Et** si fuerint qui ex tāta duricia in quanta ipse fuit: panis fiant: ipso pposito ad exemplum omnes currant: vt explicet sensus iste. **Mittit** crystallū suā si cut frustra panis. **Ecce** crystallū erat apls Paulus: durus obnitēs veritati: clamās aduersus euāgelū tanq̄ indurās aduersus solē. **Ite** q̄ durus fuit crescēs in lege: eruditus ad pedes Samaelis legis doctoris. **Non** audiebat Moyse z pphetas christū pdicātes. **Magna** duritia. **Certe** gētes non audierūt pphetas: nō audierunt Moyse: frigidū erāt: s; crystallū nō erant. **Ille** qui credebat in verbis pdicātibus christū: et christo veniētī nō credebat nimis obdurauerat. **Quia** ergo crystalluz erat: nitidus videbāt z candidus: sed durus z nimis gelidus. **Quō** nitidus z candidus: **Hebreus** ex hebreis: fm legē phariscus. **Vide** nitore crystalli: audi duriciā crystalli. **Scdm** emulationē psequēs eccle siā dei. **Inter** lapidatores sancti Stephani martyris ibi erat iste durus: et forte ceteris durior. **Omniū** enī lapidatiū vestimēta seruabat: vt oīum in manib⁹ lapidaret. **Ergo** videm⁹ niuē: nebulā: crystallū: bonum est vt ille spiret z soluat. **Si** enī ille nō spirauerit: si nō ipse duriciā glaciē hui⁹ dissoluerit. **In facie frigoris ei⁹ quis subsistet?** **In facie frigoris ei⁹. Quis?** **Be.** **Un** est ei frigus: **Ecce** deserit pctōrē: ecce nō vocat: ecce nō aperit sensum: ecce non infundit grām. **Soluat** hō si pōt grē: non pōt stulticiē. **Quare** nō pōt? **In facie frigoris ei⁹ q̄s subsistet?** **Vide** q̄ cōgelascētē illū: z dicētē: **Vide** aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: z captiuū me ducētē in lege pcti que est in mēbris meis. **Miser** ego hō q̄s me liberabit de corpore mortis hui⁹? **Ecce** frigesco: ecce cōgelasco: quo calore soluar vt currā? **Quis** me liberabit de corpore mortis hui⁹? **In fa-**

Alia lra.
† Ante.
† sustinebit.

ciem frigoris ei⁹ q̄s subsistet? **Et** q̄s seipm liberabit: si ille deseruerit? **Et** q̄s liberat? **Grā** dei per Iesum christū dñm nrm. **Audi** z hic grām dei. **Qui** mittit crystallū suā sic frustra panis: **In facie frigori ei⁹ q̄s subsistet?** **Ergo** despano ē: **Abst.** **Sequit** enī: **Emittet verbū suū z tabefaciet ea:** **Non** ḡ desperet nix: nō desperet nebula: nō desperet crystallū. **Be** niue tanq̄ de lana cōficiē z tunica. **Nebula** illa in penitētia salutē inuenit: qz quos pdestinauit: illos z vocauit. **Sed** licet sint inter pdestinatos durissimi: z multo quasi tpe cōgelauerint: et crystallū facti fuerint: nō erunt duri misericōdie dei: **Emittet** v̄bū suū z tabefaciet ea. **Quid** ē tabefaciet ea? **Be** forte in malo itelligat: tabefaciet: liquefaciet: dissoluet. **Duri** sūt enī per supbiā. **Merito** z supbia stupor dicit. **Quicqd** enī stupidū est: frigidū est. **Rigore** passi hoies quotidie dicūt obstupuit. **Ergo** supbia stupor est. **Emittet** verbū suū z tabefaciet ea. **At** reuera cumuli niuis cū calefuit: deliquescūt in humilitate. **Quō** ḡ quasi montē niuis erigit stupor: sic stultos erigit supbia. **Emittet** v̄bū suū z tabefaciet ea. **Ecce** venit illud crystalluz. **Saulus** post cedem z lapidationē Stephani: duricia qdā stupidus: in christum petit lrās a sacerdotib⁹: vt vndiqz exhibeat christanos anhelās cedes. **Durus** est iste cōtra ignē dei: z gelidus. **Sed** q̄s esset durus: q̄s gelidus: ecce ille qui emittet verbū suū z tabefaciet ea: clamauit de celo feruidus: **Saule** **Saule** qd me persequeris? **Vna** illa voce: tāta illa duricia crystalli resoluta est. **Emittet** ḡ verbū suū z tabefaciet ea. **Nō** desperet de crystallo: quāto min⁹ de niue: vel de nebula: **Be** ipso crystallo nō desperet. **Audi** vocē quādā crystalli: **Qui** prius sui blasphem⁹: psecutor: et iniuriosus. **S; q̄re** soluit crystallū deus? **Ne** de se nix ipa desperet. **Aut** enī: **Ideo** misericordiā cōsecut⁹ sum: vt in me ostēderet christus Iesus omnē patiētā ad informationē eoz qui credituri sunt illi in vitā eternā. **Clamat** ḡ deus ad gētes: **Solui** crystallū: venite niues. **Emittet** verbū suū z tabefaciet ea. **Spirabit spūs ei⁹ z profluet aque.** **Ecce** crystallū z niues resoluunt: eant in aquas: **Qui** sinūt veniāt z bibāt. **Saulus** dur⁹ vt crystallū Stephanū est psecut⁹ ad mortē: **Paulus** iam in aqua viua gētes vocat ad fontē. **Spirabit** spūs eius et pfluēt aque. **Spūs** feruēs. **Unde**

Alia lra.
† liquefaciet.

Alia lra.
† Abst.
† fluent.

dictū ē in alio psalmo: **Q**uerte dñe captiuitatē nostrā: sicut torrēs in austro. Captiua enī hierusalē tanq̄ cōgelauerat in babilonia: flat auster: soluit rigor captiuitatis: et currit in deū feruor caritatis. Spiritus eius et profluēt aque: fiat in eo fons aque salietis in vitā eternā. **¶** **A**nnūciās verbū suū Jacob: iusticias et iudicia sua israel. Quas iusticias: et que iudicia: Quia et quicq̄ hic humanū gen^o ante perpeffum est cū esset nix: et nebula: et crystallū: merito perpeffus est superbie et elatiōis in deū: **R**ecurrām^o ad originem casus nr̄i: et videam^o qz verissime in psalmo cantatur: Priusq̄ humiliarer ego deliqui. **S**z qui dicit: Priusq̄ humiliarer ego deliqui: ipse dicit: Bonū mihi qm̄ humiliasti me: vt discam iustificatiōes tuas. **H**as ergo iustificatiōes a deo didicit Jacob: qui fecit ipsum Jacob luctari cū angelo: in cuius angeli persona ipse dñs erat luctatus: tenuit: vim fecit vt teneret: inualuit vt teneret: fecit se teneri misericōdia: nō in firmitate. **L**uctat^o ergo Jacob pualuit: tenuit: et que videbat vicisse rogat: vt benedicat ab eo. Quō intelligebat cū quo luctatus fuerat: quē tenuerit: Quare violēter est luctat^o et tenuit: Quia regnū celozū vim patit̄: et qui vim faciūt diripiūt illud. **E**rgo quare luctatus: Quia cum labore. **Q**uare vix tenem^o: quod facile amissim^o: **N**ec facile recipiēdū est: qd̄ amissim^o. **D**iscam^o perdere qd̄ tenem^o: **L**aboret hō vt teneat: tenebit ad firmitatem: quod tenuerit post laborē. **E**rgo hec iudicia sua deus manifestauit Jacob et israel. **A**pertius dicā: id est qz et iusti q̄ hic sūt: labores: piacula: molestias: passiones: pro merito patiūtur iusto iudicio dei: qz ille solus pōt dicere: si ne causa hic passus sum: q̄uis ideo nō si ne causa: qz ppter nos: qui solus pōt dicere: **Q**ue nō rapui tūc exolebā: qui solus potuit dicere: **E**cce venit princeps huius mūdi et in me nihil inueniet. **E**t quasi dice ref ei: et quare ergo patens: sequit̄ et dicit: **S**z vt sciāt om̄es qz volūtātē p̄ris mei facio: surgite eamus hinc. **C**eteri om̄es merito suo iudicio dei et pro iusticia que patiunt̄ nō sibi arrogēt: quasi habeāt passionem innocētie qualis in christo erat. **A**udi aplm̄ **P**etrū: **T**empus est inquit vt iudiciū incipiat a domo dñi: exhortās martyres et testes dei vt om̄es minas fremētis seclī patiētissime tolerēt in semetipsis: **A**u-

illis: **T**empus inchoationis iudicij ex domo dei. **S**i aut̄ intus a nobis: q̄s finis eoz qui nō credūt dei euāgelio: **S**i iustus vix salu^o fiet: pctōr et impius vbi parebūt: **A**nnūciās verbū suū Jacob: iusticias et iudicia sua israel. **N**ō fecit sic vniuerse gēti: **N**emo vos fallat: nō nūciatū est alicui gēti hoc iudiciū dei quō patiant̄ iusti et iniusti. **Q**uō: **P**ro merito oēs. **Q**uō: **I**n grā dei. **N**on in suis meritis liberātur ipsi iusti. **N**on annūciatū est hoc vniuerse gēti: sed soli Jacob: soli israel. **Q**uid ergo nos facim^o si nō annūciauit vniuerse gēti: s̄ tātū Jacob: tātū israel: **U**bi erim^o nos: **I**n Jacob et in israel. **I**udicia sua nō manifestauit eis. **Q**uib^o: **O**m̄ib^o gētib^o. **E**t quō vocate sunt niues soluto crystallo: **Q**uō vocate sunt gentes iustificato **P**aulo: **Q**uō nisi vt essēt in Jacob: **P**recisus ē oleaster vt infereret in oliuā. **I**ā ad oliuā pertinet: iā nō debēt dici gētes: sed vna gens in christo: gens in Jacob: gens in israel. **Q**uare gens Jacob et gēs israel: **Q**uia Jacob de Isaac: Isaac de Abraā. **A**brae aut̄ qd̄ dictū est: **I**n semine tuo benedicent om̄es gentes. **H**oc idē dictū est ad Isaac: hoc et ad Jacob. **P**ertinem^o ergo ad Jacob: qz priuem^o ad israel. **P**ertinem^o ad Abraā: **S**emē enī Abrae: nō me vel quolibet boie: sed ap̄lo sc̄to interpretate christus est: et ipse ait: **N**ō dicit et seminib^o tanq̄ in multis: sed tanq̄ in vno: et semini tuo qd̄ est christus. **S**i vnū semē: vn^o Jacob: vn^o israel: et oēs gētes vnū in christo. **E**rgo ad om̄es pertinet gētes: qd̄ reuelabit ip̄e Jacob et ip̄e israel: et illi soli in alijs gētib^o deputādi sunt: qui nolētes credere in christo: nolūt recedere ab oleastro et inferi oliue: remanebūt in siluosis ramis: steriles et amari. **G**audeat Jacob qui est supplātator **E**sau: qz supplātavit fratrem suum. **L**ecitas enī ex parte israel facta est: vt plenitudo gentiū intraret. **D**e Jacob factus est israel. **Q**uid est israel: **I**ā om̄es audiamus: om̄es israel: siue qui hic estis in membris christi: siue qui foris et nō foris et per om̄es gētes vbiq̄ foris vbiq̄ intus. **A**udiat ip̄e israel qui ex Jacob fact^o est israel. **Q**uid est israel: **V**idens deū. **U**bi videbit deū: **I**n pace. **I**n qua pace: **P**ace hierusalē: qz posuit inquit fines tuos pacē. **I**bi laudabim^o om̄es vn^o in vno: ad vnū erimus: qz deinceps multi dispersi nō erim^o. **¶** **E**xPLICIT tractat^o de ps̄. CXLVII

Alia lra.
Qui annūciat.

Alia lra.
Taliter om̄i nationi.

Alia lra.
Et.